

Gran Canaria å karneval

Musiken dunkar erotiskt ur högtalarna i Catalinaparken. Det är en av de allra första karnevalskvällarna i Las Palmas och det är lite kyligt under uteserveringarnas röda lyktor. Funktionärerna sätter upp kravallstaket runt den guldkimrande scenen. Från öster och väster kommer utklädda barn. Sultaner och miniatyrdrottningar, robotar och björnar slår sig ned mellan finklädde far- och morföräldrar. TV-kameror riggas upp. En konferencier harklar sig, en fanfar trumpetar och spektaklet kan börja. Tävlingen om bästa utklädnings för barn. En och en visas de nominerade upp för den hänförda tusenhövdade publiken. En femårig Aladdin tagen direkt ur sagan. En 17-månaders djävul, med mjuk, uppstoppad treudd. En tvåårig Al Capone i kritstreckskostym och myggjagare och ett antal karnevalsdrottningar från tre till åtta år, med så mycket plymer och fantasifulla volanger och släp att det är svårt att tro sina ögon. Så undersköna, men också så utsägligt små och bräckliga på den enorma scenen. Några vinner och andra förlorar. Föreställningen är slut och kameramän och åskådare packar ihop och går hem. Det är som om det aldrig har hänt. Parken återtar sitt vanliga sömnliga utseende med uttråkade, öldrickande turister, knarklangare och andra gatumånglare.

LÖSS Å SÅNT

Yoghurten är färgad med cuchinilla! Förfärad tittar jag ned i förpackningen vars högrosa innehåll plötsligt ser ut att blånga tillbaka. Frukosten blir sig inte riktigt lik efter upptäckten. Hur kan den bli det när jag vet att cuchinilla är ett färgämne som framställs ur löss.

Denna röddrypande ö! Är det inte cuchinillöss som mosas, så är det något annat som rispas och pressas. Drakblodsträdet till exempel. En kaktusliknande växt som blöder när man skär i den. Saften användes förr till smink och som blodstillande medel och blev så populär att det knappt finns ett enda drakblodsträd kvar på Gran Canaria. För att inte tala om färglaven Rocella tinctoria, som på 1400-talet var så eftertraktat att det användes som betalningsmedel jämsides med de spanska mynten. Dödsföraktande lycksökare samlade in laven på de mest otillgängliga klipporna, där passadvinden vräkte på som hårdast och solen brände skoningslöst. Kanske var det någon av dessa äventyrslystna män som följde med Columbus när han hade vägarna förbi på väg att upptäcka Amerika...

Här sitter jag och drömmer. Frukosten blev ingen succé. Tänker redan på vad jag ska äta till lunch. Spagetti med sås gjord på inhemska tomater?

FIESTA

När februarimörkret sänker sig över den en gång så lavaheta ön, börjar pulsen slå hårdare. Ju närmare slutet av veckan desto vildare karneval. Karnevalen med sin sista chans till utlevelse innan den kristna späkfastan inleds veckorna före påsk. Karnevalen där man får vara vem som helst, maskerad eller inte. Där man får dansa och sjunga, äta och dricka tills man storknar. Jag mötte ett svenskt pensionärspar som var så glada att vara i Las Palmas i år igen. "Karnevalen!" utbrast de, "den är helt underbar! Förra året kom vi inte hem före fem en enda natt."

Det är en ny kväll med nytt program i Santa Catalinaparken. Det ska bli uppträdande av camparsas, dansgrupper, först med barn och sedan med vuxna. "Kan du snöra mig hårdare i midjan, José?" "Får jag lite mer glitter i ansiktet, Maria!" Scenen fylls av småtjejer klädda i strutsplymer och högt skurna kangas. De dansar ut till en stel salsa med för mycket synt. Höfterna svänger, men tjejen längst ut till vänster ser irriterad ut. Hon har kommit av sig och tror att det är alla andra som gör fel. De övriga

tittar hela tiden ängsligt mot en av de främre dansarnas fötter. Fram, fram, bak, bak, dunk, dunk, dunkadunkadunka... När numret sluter dansar de ut och springer in i den förfallna byggnaden bakom scenen. Där skäller de på varandra så att det ekar mellan pelarraderna. "Det var du som kom i baktakt!" "Men du missade redan i första stycket!" Inte förrän den vuxna tränaren träder in lugnar de ner sig och klär ledsna av sig sina fantasimunderingar. Då är redan en ny grupp på väg uppför rampen, ut genom den fladdrande guldriddån. Mera struts och glitter, mer skrev och byst, vare sig man är sjutton år eller nio.

PÅ AVSTÅND

"Jag åker aldrig och tittar på karnevalen", sa Zaza som hyrde ut motorcyklar i Puerto Rico. "Det räckte med att vara där en enda gång, sen fick jag nog." Han berättade hur han hamnat i en av gränderna nära Playa de las Canteras där han blivit vittne till hur ett gäng småkillar gick bärsärk bland alla parkerade bilar. "Folk blir som tokiga. Jag åkte hem omedelbart. Så där galenskap roar mig inte alls. Det värsta är att det inte finns något annat på TV heller. Jag zappar mellan de fem kanaler jag kan få in. På den ena är det karnevalen i Las Palmas, på nästa är det karnevalen i Santa Cruz..."

En nattportier på ett av Las Palmas centrala hotell hade också dåliga erfarenheter av karnevalen. "Jo, jag tycker om att titta på den på TV", säger han med en svepande gest mot burken invid disken. "Men jag vill inte vara där själv. Du förstår, när jag var liten blev en kvinna mördad, nedstucken med en kniv, här ute på strandpromenaden mitt under karnevalen. Såna minnen sitter i."

Alltid är det någons blod som ska flyta. Som om inte livet på Gran Canaria vore rött nog. Så fort ön upptäcktes av européerna satte lemlästningen igång. Spanjorerna och portugiserna kunde inte komma överens om vem som skulle härska över Kanarieöarna, utan var först tvungna att slita varandra i stycken några år. När så småningom guancherna, öarnas urbefolkning, inte direkt underkastade sig segerherrarna, fortsatte slakten över öarna i de primitiva lerhyddorna och grottorna. Det sades att guancherna "kristnades" och var en lärorik övningstid för conquistadorerna som snart skulle kolonisera Amerika. "Döp dig, eller dö!" Sen var det det där med piraterna. För att inte nämna Franco. Idel blodig historia.

FINAL

På fredagen börjar den allmänna dansen klockan tolv på natten i en lukt av godis och sopor. Från scenen väller en skoningslös rytm som sätter sig som en okontrollerbar motor i skrevet. Det går inte att hålla höfterna stilla. Det är som att spela svensk dansbandsmusik, fast med dubbel hastighet och erigerande kongas. Sångaren vrålar "Morado! Morado!" vilket jag inte har en aning om vad det betyder utom att det svänger. Allting svänger. Indianerna och samurajerna svänger. Häxorna och kattorna, krinolindamerna och vampyrerna. Ikväll får alla vara den de alltid drömt om att vara. Män är kvinnor. Kvinnor är transvestiter. Det hettar till. Några har blod runt munnen. En piratflagga vajar. Och där i vimlet en blick som inte viker, som törs. Alla är där. Lillan som är utklädd till Rödluvan och mamma som är en abbot. Till och med mormor ser konstig ut. Hon har så stora öron. Och vilken stor mun...

© Tina Messing

Även publicerad i *Metallarbetaren* januari 1996